

Popravljamó. Delavec Andrej Bernek je okradel M. Horvata iz Ljubljane v Ptuj. Izmaknil mu je 400 Din.

Ponarejeni 20dinarski novci so se pojavili v zadnjem času v Celju in po okolici. Denar je iz mehke kovine in dokaj drugačen od pravega.

Novo kazni za nered in ponesnaženje v železniških vagonih. Železniški minister je določil visoko odškodnino in kazni zaradi nemira in povzročanja škode v železniških vagonih. Oni, ki položijo obuto nogo na sedež v III. razredu, plača 2 Din globe, v II. razredu 8 Din, v I. razredu 10 Din. Kdor ponesnaži stranišče, plača 30 Din, v ponovnem slučaju 10 Din več.

STERU svila v 200 krasnih desnih meter Din 15.—. Samo dokler traja zaloga. **Stermeki — Celje.**

Ako kupiš v prodajalni Ivan Trpin, manufakturna trgovina v Mariboru, Vetrinjska ulica 15, dobiš koledar »Slovenskega gospodarja« zastoj.

Pojasnjem umor v St. Vidu.

V zadnji številki smo poročali o res ostudno krvavem zločinu, ki se je odigral 25. aprila t. l. v noči pri Sv. Roku pri St. Vidu na Dolenjskem in kojega smrtna žrtev je postala 32letna žena Amalija Mali. Umor je bil vprizorjen tako, da bi naj bil vzbudil v očeh oblasti in javnosti prepričanje, da gre za dva skrivnostna zločinca, ki sta se splazila v noči na podstrešje in zaklala Amalijo z 19 zabodljaji z nožem, možu Andreju, ki je po lastni izpovedi izbil enemu roparju revolver in se nato skrnil, prizanesla in ubežala v noč brez plena. Sumljiva je bila izpoved moža Andreja, ki bi naj bil skrit in mirno čakal, kako mu je neznanec zaklal ženo. Žena bi naj bila zaklana pri vratih v sobo spalnice 10letne nečakinje Anice, a tamkaj ni bilo niti kapljice krvi. Smrtno nevarno obklano bi še le naj bil po pobegu lopovov iz skrivališča došli mož odnesel v posteljo,

ARTERIOSKLEROZA

(poapnenje žil)

nastane vsled nabiranja strupov v krvi in slabega izločanja. Radi tega postane kri nečista, se prične slabo pretakati ter postane gosta. — Z uživanjem naravnega »Planinka« čaja Bahovec dobimo normalno izločevanje in pravilni obtok krvi. — Zahtevajte v lekarnah in drogerijah samo pravi zdravilni

„Planinka“ čaj Bahovec

ki se ne prodaja odprto, temveč samo v plombiranih paketih po Din 20.— z napisom proizvajalca:

Lekarna Mr. L. Bahovec, Ljubljana.

Reg. br. 1349. od 6. VII. 1932.

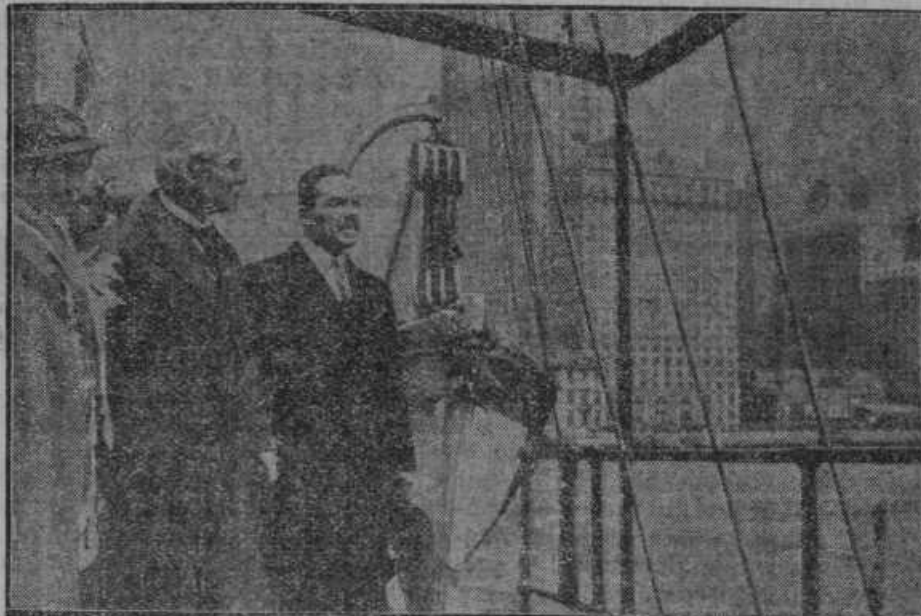
kjer je izkrvavela. Krvava je bila v istini le ženina postelja in spalnica zakoncev Mali. Krvava zadeva je bila na prvi pogled zagonetna, ker je zginilo usodepolni noči kolo Andreja Malija, katerega so našli s krvavimi znaki nekje pri Litiji in na katerem je gotovo pobegnul eden od zločincev.

Vest o nezaslišano krvoločnem dejanju se je razširila z blisakvico po celi Sloveniji in predvsem po ožji okolici zločina. V pravo smer je krenila pre-

iskava, ko se je lotila zadeve ljubljanska policija skupno z orožniki.

Prva aretacija in priznanje.

V petek dne 28. aprila je bil aretiran Andrejev brat Anton Mali na Malijevem brdu, v občini Križe pri Tržiču, kjer so Maliji doma. Pri njem so našli več okrvavljenih obleke. Na vprašanje, odkod ti madeži, je Anton Mali odvrnil, da je zaklal srno in da si je tedaj okrvavil obleko. Nasprotno pa je zdra-

Prihod angleškega ministrskega predsednika Macdonalda v Njujork.

Brzjavni poskusi v prejšnjih časih.

Potrebo, važne novice ce naglo prenesti na določeno mesto, so čutili že tudi starodavni predniki. Znano je, da so brzjavili nekaj stoletij pred Kristusom padec mesta Troje v Mali Aziji v evropsko Grčijo s pomočjo ognjev, katere so zažgali na vrhah. Edino težavo pri tem brzjavu je tvorilo Egejsko morje med Malo Azijo ter Grško, ker niso skupine otokov enakomerno porazdeljene. Ta način brzjavljanja se je ohranil skozi dolga stoletja, dokler niso znašli koncem 18. stoletja na Francoskem nov način hitrega prenašanja važnih

Pavel Keller:

18. nadaljevanje.

„Skrivnostni studenec“

Roman.

Poslovenil dr. Ivan Dornik.

»Izvrstno!« je pokimal tujec. »Čakajte, tule imate tisoč dinarjev za zbirko. Napišite: neimenovan.«

Čez mero osupel je stal Meden z bankovcem v roki na cesti. V svetli luči, ki je gorela pred gostilno, je prepoznal bankovec.

»Ali je to — ali je to —« je jecljal.

»Tisočak je! Nič se ne bojte, je pravi; vsaka banka vam ga vzame. Lahko noč, gospod Meden; vesel sem, da sem vas srečal!«

Tujec je pustil izbegane Medena sredi ceste.

Meden je šel domov. Opotekal se je, tako ga je prevzelo.

Blažun je radovedno ogledoval svojega večernega gosta, ki je bil vprašal, če bi mogel dobiti

kos prekajene slanine s kruhom in maslom, pa kozarec piva. Lahko, je rekel Blažun. Ko je prišel, kar je tujec želel, je meni nič, tebi nič sedel gostu nasproti, ga z velikim zanimanjem ogledoval in upiral svoje oči v njegov obraz.

»Ne vem, toda zelo znani se mi zdite; moral sem vas že kdaj videti. Toda saj niste iz te okolice.«

Tujec je odkimal.

»Ne, od daleč sem. Bil pa sem pred leti tukaj, tedaj sem nekaj tednov stanoval v vasi. Slikar sem, marsikatero sliko sem naslikal v tej lepi okolici.«

»Da, res,« je rekel Blažun, »večkrat prihajajo slikarji in slikarice v ta kraj. Petkrat so me že naslikali v olje. Toda nihče me ni spoznal na slikah, zato sem jih prodal. Po dvajset dinarjev. Trgovec je napisal pod sliko: Star kmetski gostilničar. Smešno! Je že prodal. Največ je dobil za sliko, na kateri imam zelene lase, vijoličasta lica in ko oglje črn nos. Oči pa sploh nimam, le dve temni votlini. Spočetka sem hotel potepuhu pripeljati dve okrog ušes za nesramnost, da me

vniška preiskava ugotovila, da gre pri teh madežih izključno le za človeško kri. Anton Mali je bil že v petek zvečer prepeljan v Ljubljano. Aretirani je priznal pod težo dokazov krivdo še le 2. maja. Izpovedal je, da je došel doma v Št. Vid na bratovo pismo povabilo že v nedeljo 23. aprila in sta imela brata cela dva dni čas, da sta napravila natančen načrt za umor. Brat Andrej je skrival Antona pred zločinom v gospodarskem poslopu na senu, kamor mu je tudi skrivoma nosil jed. V noči v torek se je zdel obema čas primeren za zločin, ker je Amalija bolehal na prehladu, da ni mogla niti govoriti. Usodnega večera jo je zadrževal Andrej v spodnjih prostorih hiše na peči, da se je Tone lahko vtihotapil na podstrešje, se našemil in pripravil vse potrebno za umor. Pri zaslišanju je Anton odločno trdil, da je izvršil umor Andrej in je on samo prisostvoval dejanju. Po številnih ranah, katere so bile prizadane Amaliji, se pa mora sklepati, da sta morala žrtev razmesariti dva. Anton je priznal, da se je po opravljenem poslu odpeljal na bratovem kolesu ter se v jutro po zločinu umlval v potoku v Šmartnem pri Litiji. Tone je še navedel, da je odvrigel nož v neki potok pod cesto, po kateri se je peljal proti Litiji. Orožniki so našli nož po dolgem iskanju. Držalo se je rezila še nekaj ženskih las.

Druga aretacija.

Druga aretacija je bila izvršena v nedeljo dne 30. aprila v Št. Vidu, ko so orožniki prijeli moža umorjene, Andreja Mali. Andrej Mali je bil sicer poprej ves čas močno zastražen in ni smel oditi iz Št. Vida, vendar pa je bila aretacija izvršena še le v nedeljo. S popoldanskim vlakom ob treh je bil Andrej prepeljan v Ljubljano. Na policiji je bil zaslišan dne 4. maja. Prečitali so mu bratovo izpoved ter priznanje. Andrej Mali pa se kljub vsem dokazom ni vdal, odgovarjal je na vsa vprašanja kar najkrajše in je izjavil

glede Antonove priznalne izpovedi: »Če jo je on, jo je sam brez moje vednosti. Jaz o tem ne vem nič.«

Popoldne omenjenega dne so predstavili Andreja bratu Tonetu, ki mu je rekel: »Andrej! Zdaj vidiš, kako je na stvari in kako daleč je vse dokazano. Jaz sem priznal. Kar je bilo, je bilo in se ne da nič več tajiti.« Andrej je kratko zanikal: »Jaz je nisem, če si jo ti, meni nič mar!«

Tudi nadaljni poskusi, da bi izvabili iz zakrknjenega Andreja kako priznanje, so bili brezuspešni.

Policijsko zaslihanje obeh zločincev v Ljubljani je zaključeno. Sestavljena bo vadba in poslana okrožnemu sodišču v Novo mesto.

Nekaj o smrti zaklane Amalije.

Nesrečna žrtev divjaškega zločina je bila umorjena v temi okrog polnoči. Andrej je zagrabil svojo ženo za vrat in pritisnil njeno glavo ob blazino. Anton je pa v spanju presenečeno klal in zabadal s tako naglico, da se je celo sam obrezal na desni roki. Napadena je sprva klicala na pomoč, a je vsled tolikerih sunkov kmalu oslabela. Malo nečakinjo Anico je po izvršenem dejanju preplašil Anton, ker Andreja bi bil otrok prepoznal po glasu. Anton Mali je sredi pota, ko je brzel na kolesu proti Litiji, odvrigel tudi krinko.

Zakaj je bila Amalija umorjena?

Zakaj je postala Amalija žrtev obeh popolnoma izprijenih bratov, še ni dognano. Anton vali krivdo na Andreja, Andrej pa vse taji. Ljudje menijo, da je morala Amalija začeti slutiti, komu je zaupala spremstvo skozi življenje, in je najbrž vedela, kaj vse je že zagrešil njen mož. Iz strahu: žena bi lahko zlobneža ob priliki nesporazuma ovadila, jo je pustil strahopetnež zaklati. Pravi vzrok zverinskega umora bo pa še le dognala nadaljna preiskava.

Nekaj o značaju obeh bratov-morilcev.

Takoj po zaznanju zločina so bili ljudje v Št. Vidu in na domu Malijev uverjeni, da gre umor na račun moža Andreja. Oba brata sta se že od nekaj pajdašila s tihotapci in sta bila dobra znanca vlomilcev ter tatov. Andrej je pred kratkem krivo pričal v obravnavi v Ljubljani radi umora krošnjarja Vojnikoviča v prid obdolženca Lombarja, s katerim sta si bila dolgoletna znanca in celo daljna sorodnika. Vse kaže, da brata Malija nimata na vesti le zločina v Št. Vidu, ampak celo vrsto umorov po Gorenjskem, ki doslej še niso pojasnjeni.

*

Mlaj in fant.

Tvoj je, zrastel v slovenskem narodu. Poštena dekleta so ga okrasila, nisi si iskal družbe po gostilnah, da bi ga pomagali »staviti«, ampak na vasi si rekel prijateljem: »Mlaj postavimo! Kdo hoče?« In odločila se je peščica fantov, ki ti je sledila. Ko ste ga posta-

vili, je bil višji kakor vsi v okolici, kjer so jih stavili vsi fantje.

Tu stoji kakor hrast, kakor gora. In veter mu maje samo vrh, zastava plapolja, sam pa stoji neomajeno. Vaša podoba je: Stojte tudi vi neomajeno, da vas nihče ne vznemiri v svetem prepričanju: Bogu, Cerkvi in domovini!

Zamislite se ob njem v par važnih stvari:

Bodite sol zemlje. Kamor stopite, naj vlada mir; s fanti iz sosednjih vasi si bodite prijatelji!

Bodite med seboj odkritosrčni. Kolikokrat tli v tebi ljubosumnost in hu-

je naslikal takega. Toda mislil sem si, rajši poskusim pri trgovcu, da pridem do svojega denarja, kajti mazač je že pet dni zastoj stanoval in jedel pri meni. Ali veste, koliko sem dobil za sliko, na kateri sem bil ko napol zgnila mrtvaška glava? Dvesto dinarjev. Slikar pa jo je bil odkuril odtod, ker se je zbal mojega povratka in iz strahu pred palico; sicer bi ga bil še pridržal in naročil še nekaj slik. Bil je prismuknjen človek!

Blažun jih je začel kvasiti. Tujec ga je malo poslušal. Prekajena slanina je bila okusna, kruh in maslo sveža, toda tujec je jedel zelo malo.

»Ali vam ne diši?«

»O pač, vse je prav dobro, toda želodec imam pokvarjen.«

»Izpijte kozarček pelinkovca; je sicer grenak, pa ozdravi.«

Tujec je izpil žganje, ki je bilo res izborno. Nato pa je izpremenil barvo in začel govoriti; krčmar je opazil, da se mu je glas rahlo tresel.

»Tedaj . . . tedaj, ko sem bil v vasi . . . kako se že imenuje?«

»Podbreg.«

»Res, Podbreg. Tedaj torej, ko sem bil tukaj, se je zgodila nesreča z nekim dekletom — mislim, mislim, da ji je bilo ime Katrica . . .«

»Res! Da, da, Katrica Bogatec. Bila je umorjena. Strahotna zgodba to.«

»Kdo pa jo je umoril?«

»Njen gospodar — Colnar.«

»Ali so ga obsodili na smrt?«

»Ne, na dvanajst let ječe.«

Tujec je težko vzdihnil.

»No, to je bilo še milo!«

»Milo? Predno se dam zapreti za dvanajst let, imam rajši, da mi odsekajo glavo.«

»To je odvisno od človeka,« je rekel tujec oklevajoče. »Večina ljudi živi vendar ravno tako slabo kakor kaznjenci — podnevi v tovarnah in rudokopih, ponoči pa smrtno utrujeni v siromaških posteljah. Kje je še kakšen razloček?«

»Veste kaj,« je rekel krčmar, »ker sva že omenila rodbino Bogatec — umorjena, Katrica, je imela brata — Andreja — ta je bil podoben

vesti. Nov brzojav je obstojal iz visokih drog, na katerih so bile pritrjene peruti. Razne lege peruti so pomenjale črke in na ta način je bil omogočen brzojav od ene postaje do druge. Peruti so predstavljale človeške roke in je preteklo precej časa, predno so dospela sporočila na ta način od Sredozemskega morja v Pariz. Vest o izkrcanju Napoleona v zalivu Juan ob južnofrancoski obali 1. marca 1815 je rabila 18 ur, da je dospela v Pariz, iz Pariza na Dunaj 24 ur. Ogrski inž. Schmidt Lösy je objavil pred kratkim razpravo, v kateri popisuje, kako so brzojavili leta 1589